

Los Somaten

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

REUS, Diumenge 12 d' Abril de 1903.

ANY XVIII NUM. 4541

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Ptas. 1'25
En provincias, trimestre.	" 4 -
Extranjer y Ultramar.	" 8 -
Anuncio, á preus convencionales.	

PASTILLAS SERRA. Son las mejores para curar la **TOS** y todas las malaltias del aparato respiratori, porque modifican las mucosas, facilitan la espectoració y fan desapareixe en un sol dia la opressió del pit y l' ofech.

Se poden pendre sense cap perill porque no contenen opi ni morfina. En venen á casa del autor, **FARMACIA SERRA**, Arrabal de Santa Ana núm. 80, devant del nou casal del Banch d' Espanya y **FARMACIA NOVA** de don Napoleon Batalla, ex-Portal de Jesús.

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.— Molt senyors meus: Haventse presentat á la meua clínica la Sra. D. N. N. afectada de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli l' Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá appetit y forsas y se li regularisaren las reglas.

Dr. Letamendi.

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.— Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d' un any de una escrófula crónica. Cansat d' usar sens cap resultat cuantas emulsións y reconstituyens se preconizan pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfita Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. L. L. Catedratic de Barcelona.

Exigeixis lo llegítim Aixarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expén altre del mateix nom.

PERE BANÚS
METJE CIRURGIÀ - Dentista

Práctica todas las operaciones de la boca: avulsions, ablasions, recsecions, etc.— Reb tots los dias.

IDENTADURAS de tots los sistemas. Paladars artificials y contensius pera las fracturas de la mandibula.

Plassa del Castell 1, 1er.—REUS

LLIBRERIA DE TOST GERMANS
ARRABAL JESUS BAIXA

ULTIMAS NOVETATS LITERARIAS!!

BIBLIOTECA POPULAR DE "L' AVENÇ" A 50 CENTIMS VOLÚM

Obras de Góngora, Boscán, Oller, Verdaguer, Iglesias, Gener, Massó y Torrens, Catalá, Bassagoiti, C. Comer, Almirall, Ripner, Mestres y demás autores tant catalans com castellans y extrangers. Tomos de las Bibliotecas Sempere de Valencia, Tasso, Manecí, Sopena, Lescaño, Molinas, Vida Literaria, Ambos Mundos y demás que se publican á Barcelona.

Periodicos Catalans: Juventut, Catalunya, Cu-Cut, La Barretina, La Esquilla, La Campana, La Tomasa y demás revistas y diarios que se publican a Espanya.

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO

Superiors á 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos
Especiali pera vinyas á 13 pts.

Lo propietari que vullga conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors

MASSÓ Y FERRANDO.—REUS

JOSEPH GRAU RABASCALL
METJE CIRURGIÀ

Ex-Alumne intern p. ussiouat per oposició del Hospital de la Santa Creu de Barcelona.

Consulta de 11 á 1 y de 6 á 8
Telefono numero 120
Arrabal alta de Jesús numero 20, bis, 2on.
REUS

OBRA NOVA
FLORESCENCIA

Aplech d' ensaigs literaris d' en Hortensi Güell.

2 PESSETAS

De Venda en lo kiosco de D. Pau Batall, Plaza de la Constitució y en las librerias de D. Pere Tost, Arrabal baixa de Jesús.

LA CATATIPIA

Potser creuran los lectores al veure aquest nom, *Catatipia*, que vaig á parlarlos de alguna teoria estranya del tot deslligada de la práctica. Donchs, ben al revés, se tracta d' un assumpto eminentment práctic y que crech interessará a molts dels que llegixen aquest article, ja que ab seguritat no hi faltaran entre ells aficionats a la fotografia.

No parlaré pas de la obtenció de provas negativas, sino de lograr provas positivas en paper partint de la placa impresionada, revelada y seca. En los procediments ordinaris se fa el tiratge, s' impresiona el paper, mercés a la acció de la llum. En lo procediment de que vaig a tractar la llum no es necessaria. *La llum no hi fa nosa ni servey*. Tant es fer lo tiratge a plena llum, com a las foscas.

Es molt possible que algunas personas entees en fotografia posin en dubte lo que acabo de dir. També a mi'm semblá molt estrany y no'm resolía a creureho. Sols vegentho ho he cregut, y, després d' alguns tanteigs, he lograt jo mateix obtenir provas positivas pel non procediment nomenat *Catatipia*.

Los inventors de la reproducció *catatiptica* son lo professor Ostwald y el doctor Gros de Leipzig, los quals no han donat a conixer en detall la manera de treballar, per més que hajan indicat lo fonament.

En resultat no's tracta més que de una aplicació genial de la catalisis, fet conegut desde fa molts anys.

Quas l'aygua oxigenada toca a la plata en polis se descomposa, desprenentse oxigeno y quedant reduhida a aygua ordinari. La plata no's sufreix cap alteració. Aquesta acció misteriosa d' un cos que promou la descomposició d' un altre sense sufrir ell cap cambi es anomenada acció *catatiptica* y l' fet *catatiptic*.

Justament la descomposició de l' aygua oxigenada per la plata haament dividida es lo fonament de la *Catatipia*.

Si exteném demunt de la cara gelatinada, impresionada y revelada, de una placa fotografica una capa molt prima d' aygua oxigenada, al cap de poca estona la plata haurá descomposat l' aygua oxigenada ab que tocava. Dihentho ab altres termes, al poch temps quedará demunt de la placa una imatge positiva de aygua oxigenada.

Si posém demunt de la placa y de la cara impresionada un paper impregnat de una ó altra materia que per la acció de l' aygua oxigenada cambia de color y premsém un xich pera que li haja contacte íntim, en lo paper lograrém una imatge positiva que s' denota fixar d' un modo ó altre segons sia la substancia usada.

Aquest es, en pocas paraulas, lo fonament de la *Catatipia*.

Una de las sevas ventajitas es poder obtenir d' un sol cop y ab una mateixa premsa (pot servir una de copiar cartas ó fins las mateixas pera treure positivas pels medios ordinaries) provas de molts clitics diferents.

Es de creure que aquest procediment, ayuy encara molt poch conegut, tindrà verdadera importancia y fins entrarà en la práctica ordinaria com un bon complement dels procediments fotografichs.

CASIMIR BRUGUÉS.

DEL EXTRANJER
Paris 10.

Lo cambi internacional

Comunican de Washington que ls dos comisaris designats pera estudiar una base de Cambi internacional de l' or, empleant lo patró plata, gestionarán obtenir la cooperació de Inglaterra y de Fransa.

Mort misteriosa

Telegrafian de Londres que la senyora Brand, casada ab un diputat de Nort-Cam-

brindshire, ha sigut trobada morta en un bosch del comtat de Susse, aprop de sa casa. La causa de sa mort es un misteri pera tothom.

Preparatius

Dinhen de Marsella que malgrat lo mal temps, continuan fentse ab gran activitat los preparatius de las festas en honor de M. Lou bet.

Se veuen ja moltes banderas.

Nombrosos treballadors lluytan contra la forsa del vent pera colocar archs de triomf en los carrers per ahont ha de passar lo se-guici presidencial.

La animació es molt gran a la ciutat.

Tractat de Comers

Telegrafian de Berlín que han comensat las negociacions oficials pera 'l tractat de comers entre Alemania y Russia.

Lo partit agrari está resolt a impedir la entrada de gra rus, sense estudiar avans las condicions en que ho ha de fer y fins a quin punt pot perjudicar a la producció nacional.

Castelar.—La escuadra russa

Dos consellers hon proposat al Consell municipal una proposició demanant que 's dongui a un dels carrers de París lo nom de Castelar.

—Dinhen de Nàpols que la escuadra russa ha sarpat cap a Argelia.

Hossanna!

Predit estava pels grans y profetas:

"Al fill de Deu

trionfal entrada li ha de ferli

Jerusalém."

***

N'era en diumenge, hermosa tarde

del mes d'Abril

cuan de Isaias y Jeremias

las profecias

se van cumplir.

Com n'era Pasqua, de tot Judea

y al sentí a l'Home que al llabi hi porta

la veu del cel,

mostrant las palmas cridan: "Hossanna

Fill de Davit;

Hossana, Hossana!, casi ab follia

per la alegría

van repetint.

Que benehit sia lo vostre regne,

navan dient,

mentres irosos s'apunyegavan

los faritzens.

J. F. y G.

A LA OPINIO PÚBLICA

No soch gayre amich de las vindicacions quan de mon humil persona 's tracta, com ho soch molt menos encara de tot lo que aparenta ó representa vanitat y orgull.

Per aixó, en los anys que porto d' escriure en Lo SOMATENT, a escepció de cassos molt significats ó determinats, may s' ha vist estampat lo men nom al pen dels meus escrits, y es que may havia cregut, que perque careixessin de firma, se 'ls podia dar per anonims.

Ha sigut precis, perá que caygués del men burro que vinguessin los senyors E. Vallvé, Ramon Mayner y R. Pallejá dirigintse *Al público* en un article que vegé la llum lo Dijous-Sant en *Las Circunstancias*. Y com al públich se li dirigeixen pera sotmetre a son bon criteri lo fallo de la cuestió que tenim pendent, a la opinió pública 's dirigim també nosaltres; pero fentho al revés d'aquells tres bons senyors que fins autorisant son escrit ab sos propis noms, no tenen reparo en mentir descaradament y falsejar ab tota la mala fé los fets ocorregats.

Dits senyors comensan per afirmar que en Lo SOMATENT de dimars hi havia *infames calumnias y mentiras* y no 'n cita una; continua afirmant que un dels nostres impressors li digué, que 's nostres redactors no eran *fijos*,

cuan a no reunir aquesta qualitat deixarian de ser redactors pera pendre 'l nom de *colaboradors*; y afegeix seguidament, que'l senyor Vila, (l' impressor a que fem referencia) va manifestar al senyor Pallejá que a la impremta hi solia anar el *dependiente* etc. etc. tera, sent aixis que l' anomenat senyor Vila no mes va donarli lo men nom, que pera sort d' éll no tingué que fer esforços pera saber de qui 's tractava, donchs a Reus tothom sab qui es lo Colom de Lo SOMATENT, millor que 'l Colom dependent.

Mes clar: que aixis com en temps de la República a Madrid tothom preguntava *¿quien es Pedregal?* y fins apareguren cartels per las parets ab aquesta pregunta, lo que feu caure al Govern, quan a Pedregal lo nomenaren Ministre d' hisenda; pera enterarse de qui era jo no tingueren necessitat de fer mes averiguacions, donchs prompte hem vingueren a veure al lloch mes inoportú, pero no ens adelantém.

Y posats a disfressar y a falsejar las cosas, pera aixis millor enganyar *al público* aseguran que al nostre bon company de redacció que interpelaren a la Plassa de Prim los hi digué que "no estaba conforme ab la conducta que seguian los inspiradors del diari y que aixó l' havia obligat a separarse de la Redacció.

Vegis la aclaració que 'l citat company nostre fa en altre lloch del present número.

Y are vé lo bó ó sigui la entrevista que ab mi tingueren y quins resultats corregeren desseguida de boca en boca ab una premsa increible.

Lo senyor Pallejá que era 'l qui per dos vegades havia anat sol a la nostra Redacció, sol se presentá també a preguntar per mi y al passarme la noticia vareig sortir del escriptori: ens dirigirem al carrer, més com si 's tractés de una obra de las que 's feyan ara al Teatre Fortuny, apareixen no sé com ni de quina manera los senyors Mayner y Vallvé, renegan los trinxeraires y lo segon ab modos de persona educada.

Al veure los tres junts y creyent que las explicacions hi podian sobrar, los vareig fer avinent que 'n la casa qu' estava era sagrada pera mi; que allí no més era dependent; sino que fora d' allí a tot arreu era lo Director accidental de Lo SOMATENT, al sentir las quals paraulas lo senyor Mayner que devia estar molt exultat va dir jo li foscaria (aixó más clar) una gavinetada.—¿Que's a casa seva, li va objectar lo senyor Vallvé?—Jo soch al carrer, per aixó no hi he entrat, no hi he entrat, no hi he entrat.

Y 'l senyor Vallvé ab ven ben natural per cert; al veurer que jo 'ls deixava va dir: no, escolti senyor Colom, no més volém saber los noms dels antors dels escrits que van en contra nostre, y 'l deixém.

Si es aixis, dispensi que li digui que 'n aquest moment no 'ls hi puch donar, preguntaré als que ho han fet si se 'n fan responsables.

Y si no se 'n fan digue 'l senyor Pallejá? —Sempre hi haurá un responsable, puig jo per endavant me faig responsable de tot.

—Y 'l senyor Pallejá pera premiarme digué que m' escupiria a la cara, aixó si, estant en siti que no pogués defensarme.

Y ja acabava la cosa quan lo senyor Vallvé me feu la manifestació que com a polítich l' ataquessim que res diria, pero que no 'ns fiquessin a la vida privada.

—Li vaig respondre que *Las Circunstancias* del diumenge passat ens havia ensenyat aquest camí, que no coneixiam, y no vulguin saber lo que 'ns costá dirli, perque lo senyor Pallejá no li convenia que poguessim quedar ab raho.

Ma donaren un plasso fins a las 12 del mitj dia pera que 'la donés los noms del autor, plasso que las sevas amanassas feren que no l' acceptés: aquesta es la versió de lo succehit, no lo que diu *Las Circunstancias*.

Mes com los senyors E. Vallvé, Ramon Mayner y R. Pallejá, no son tres *infelissos*, com per exemple jo, los hi convé dir *al públi-*

co, que jo vareig dir que *no era autor de cap escrit*, cosa que no podia dir per serne d' alguns d' ells; y pera que aquest mateix *público* me compadeixi ó 'm despreciahi, no tenen reparo en afirmar baix la seva paraula honrada que, si *no me autorizaron para hacerlo público*, *no me quedaria otro remedio que hacerme de ello responsable*.

Com donat per sentat que no m' autorisaria pera dir qui eran los autors ¡exclaman! «sabe Dios los medios de que se habrán valido para obligar al infeliz Colom a hacer arrastrar tamaña responsabilidad.»

Y s' han equivocat de mitj a mitj perque tinch autorisació pera dirloshi, ab la qual queda demostrat que 'n Lo SOMATENT no hi há *testaferrós* y que si se 'ns busca se 'ns troba; que l' anonim ab que 'ns encubrim es tant transparent com una gassa y que pera *mentir, calumniar é infamar*, si tot aixó hem fet, ni necessitem *testaferrós* ni que ningú rospongui de lo que no ha fet.

Consti aixis, y perdonins la opinió que ha-guem perdut tant temps justificantnos d'un escrit que per endavant tothom suposava fals é inspirat ab miras rastreras y egoistas.

FRANCESCH COLOM y ESCODA.

Secció Religiosa

Parroquia de la Purissima Sanch

Diumenge de Pasqua.—Missa a dos quarts de set, a las 8 y a dos quarts de 10 y a las 12. A las 10 la R. Congregació de la Purissima Sanch celebrará la comovedora ceremonia de la Coronació del Senyor, corrent a carech de la nena Roseta Juncosa y Vilanova. A las 7 de la tarde se cantarà la Corona dolorosa.

Calendari catalá

Sant d' avuy.—Pasqua de Resurrecció

Sant de demá.—S. Hermenegildo

Surt lo SOL á las 5 h. y 17 m. y 's pon á las 6 h. 28 m.; surt la LLUNA a las 7 h. 20 m. y 's pon a las 5 h. 39 m.

MERCATS

Dillams de cada setmana, Reus.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Espluga de Francolí.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Espluga de Francolí.

ACLARACIO

Als senyors E. Vallvé, R. Mayner, y R. Pallejá.

Me veig obligat a publicar aquestas ratllas baix la meva firma y responsabilitat per aclarar lo paragraf que fent referencia á ma humil persona figura en l' article *Al público* que, firmat per vostés se publica en lo número 75 de *Las Circunstancias*.

Veig en ell que vostés ab bona ó mala intenció, que no crech oportú discentir, donaren torsada interpretació á mas manifestacions.

Vostés vingueren á toparme demanantme los hi revelés los noms dels autors de certs articles publicats en Lo SOMATENT y jo'ls hi vareig contestar concretament: "que no podia complaurels en primer lloch perque no 'ls sabia, puig ineludibles quefers particulars me tenian allunyat desde algún temps de la vida activa de Lo SOMATENT y que aixó era causa de que no hagués intervingut directament en la actual campanya y en consecuencia no sabia qui eran los autors per qui Ve me preguntavan, fentloshi avinent de pas que no era a mi a qui havian de recórrer pera veure complacents sos desitjos, si no al director del diari, puig jo encar que sapigués qui eran los autors dels escrits de referencia no'ls hi revelaria cumplint un sagrat deber de companyenisme.

Aquestas foren mas manifestacions concretas responent a sa pregunta; no dihentloshi

ni molt menos que no fos de la redacció; de la qual segueixo formant part.

La meva inactivitat com a redactor de Lo SOMATENT prové de ja fa molt temps, no es pas motivada per l'actual campanya, que may abandono als companys en época accidentada y provas tinch donadas de saber cumplir aquell adagi que diu que cada pal deu aguantar la seva vela.

Faig aquestas francas explicacions perque quedin las cosas en son lloch.

PERE CAVALLE.

LOS HOMES DE "PARAULA,"

En lo número de *Las Circunstancias* corresponent al divendres darrer, hem llegit ab sorpresa un *Remitido* que firma en Joseph Durán, en quin escrit s' asegura que 'l verdader autor de "En Lerroux... Apostol," es lo Director de Lo SOMATENT, senyor Ferré y Gendre.

La lleugeresa comesa per lo firmant d' aquell *Remitido* nos obliga a fer constar que lo senyor Durán ha abusat de la confiança y bondat del seayor Ferré, qui per treure de un compromís polítich y per simpatia a la víctima, procurá complaure en sos desitjos al senyor Durán, mes no l' autorisá pera que fes públich per medi de la premsa, que 'l verdader autor del indicat article fos lo Director de Lo SOMATENT y si únicament pera defensarse devan d' aquellas personas que li atribuian la paternitat del escrit de referencia.

Consti donchs, que 'l ciudadano Durán' ha excedit aquesta vegada, mentres lo senyor Ferré y Gendre compleix encara avuy la promesa que li demaná lo senyor Durán de que 's guardés reservada la conversa tinguda per abdos personas en la Redacció d'aquest diari.

RECTIFICACIO DEL CENS

Haventse de procedir lo dia 20 del corrent a la rectificació de las llistas electorals, la «Lliga Catalanista» d' aquesta ciutat prega a tots los ciutadans que tinguin més de 25 anys y 'n portin dos de residencia en aquesta ciutat que passin per son lloch social, Amargura 1, de dotze de matí a una de la tarde, de set a vuyt del vespre y de nou a onze de la nit ahont se 'ls facilitarà la seva inclusió a las llistas y se 'ls enterará del Colegi ahont haigín de votar del número que ocupan en la llista de votants y de cuantas noticias més los convinguin sobre eleccions.

SECCIO METEOROLOGICA

OBSERVACIONES

del dia 11 d' Abril de 1903, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Horas d' observació	Barómetro aneroide	Gran d' humitat.	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 horas	Estat del Cel
9	753	71			Ras
15	754	70		8	Ras

Ho as d' observació	TEMPERATURAS			VEN	NUVOIS	
	Máxim	Mínim	Ter. típ.		Direcció	Clase
9	Sol 26	8	14	O.		
15	Sol 24		20	O.		

CRONICA

Ahir cumpli un any de la mort del malaguanyat catedrático y eminent patrici doctor don Bartomeu Robert, gloria de Catalunya y del Claustre, model d' honradesa y consolador dels pobres.

Lo seu pas per aquesta avall de miserias jamay s' esborrará dels cors agrahits, quedá permanent en la memoria de tots los bons ca-

talans y perdurará en la historia de's desliuradors de nostra terra.

Lo SOMATENT, al dedicarli aquest recort en lo primer aniversari de sa mort, li envia al ensemps una oració.

Bastant lluhida resultá la professó de Divendres Sant verificada en la tarde del citat dia en aquesta ciutat.

La Secció Artística del "Centro de Lectura," obsequiará aquesta tarde ab un suculent dinar als senyors que forman lo Jurat del gran Concurs de fotografias organiat per la nomenada secció.

Per noticias que tenim de Tortosa sabém ab certesa que no s'ha pogut conseguir que s'presenti cap candidat republicá per aquell districte electoral, després de la retirada de Morote.

Regularment concorregut se vejé lo mercat setmanal celebrat ahir; no obstant foren pocas las transaccions que s'feren d'alguna importancia.

Ahir tarda surtiren cap a Montserrat un grupo de socis de la Secció Excursionista del "Centro de Lectura."

Com de costum y si la bondad del dia ho permet, molts serán los vehins d'aquesta ciutat qu'avuy y demá s'trasladin al camp a gaudir la solemne diada de Pascua.

Corre'l rumor de que'l senyer magnés de Morenes retira la seva candidatura quedant únicament lo senyer Guasch com a ministerial.

No responem de la noticia.

Avuy a las quatre de la tarde la Societat Cooperativa "La Humanidad," celebrará la reunió trimestral ordinaria, pera donar compte del balans del primer trimestre del any actual.

A la reunió se hi convoca als senyors socis de la mateixa.

A la recreativa societat "La Palma," se farà aquesta nit un lluhit ball ameniat per la banda de la mateixa.

Divendres per la tarde, mentras se celebraba en aquesta ciutat la professó de l'Agonia se varen cometre dos robos en aquesta ciutat, un en lo carrer de Sant Jaume, número 2, consistent en vuit ó deu rals y altre en la casa número 4 de l'Arrabal de Jesús, en lo pis habitat per las germanas Maria y Teresa S.

Los objectes robats en aquesta casa son dos coberts de plata ab las inicials dels noms de sas propietarias, tres portamonedas de plata ab calitat indeterminada, un rosari d'or, un Sant Cristó d'or, un rellotje de plata, cent duros en metálich y dos cents duros en bitllets del Banch.

Ademés, los lladres destruiren diferentas prendas de roba ab lo fi de conseguir ab més promptiint lo sen plan.

Lo mateix dia varen ser detinguts alguns individus, que foren llibertats després de pendreselsi declaració.

Los verdaders autors dels robos esmentats no han sigut agafats encara, si be la policia confia conseguirho aviat.

Un amic particular nostre y intim amic del senyer Vidiella nos ha fet observar l'erro en que haviam incorregut al classificar com a possibilista al nomenat senyor.

Per més que'n lo suelto en que aixó ferem ja manifestavam la distingida consideració que dit senyor nos mereix y que sempre hem cregut que en aquest com en tots los partits hi figura també gent digna y apreciable, fem

gustosos aquesta rectificació, preferint de tot cor que aixis siga.

En l'elegant mostredor de El Capricho hi hem vist exposat un hermós cuadro escenográfico degut al pinzell del jove amic nostre don M. Auqué, quina pintura crida l'atenció tant per son estudiat dibuix com per lo encertat del colorit, en quin lo senyor Auqué ha sapigut trobarhi tons verts de lo més aproximant al natural qu'hem vist.

En las societats "El Alba," y "El Brinco," se celebrarán aquesta nit lluits balls ameniats per la banda municipal.

En l'expres d'ahir vespre arribá a aquesta ciutat l'eminent arquitecto de Barcelona y president del jurat del Concurs de fotografias del "Centro de Lectura," don Lluís Domenech y Muntaner, a qui acompanyaban nostres estimats amichs don Antoni Serra y don Pau Font de Rubinat. A l'estació anaren a esperar-lo una nombrosa representació de la Secció Artística.

Avuy es esporat l'eximi escultor catalá don Agustí Querol, que forma part també del jurat.

En lo Patronat Obrer de Sant Joseph se celebrará avuy, tarde y vespre, dos escullidas funcions teatrals.

Ahir vespre recorregueren alguns carrers de la ciutat cantant caramellas lo coro anomenat de Moixó.

L'enginyer agrónom de Madrid don Joan Barcia ha publicat una memoria contenint datos de gran interés pera los productores de remolacha. Segons la indicada memoria, l'empleo dels abonos potássichs en lo cultiu de la remolacha produeix excelent resultat. Per cada 3'29 grams de potasa se obté un grossor en l'arrel de la planta de 441 grams, que conta 15'30 per 100 de sucre.

S'han repartit profusament per los pobles de la conca de Tordera y Baix Montseny, las proclamas convocatorias del mitin que tindrà lloch en lo poble de Gualba de Dalt, lo dilluns dia 14 del corrent, a las deu del matí, pera protestar de las reformas del notariat portadas a cap per lo ministre de Gracia y Justicia.

Durant los dias 15, 16 y 17 del actual celebrará sa fira anyal l'important poble de Perelló, consistent en tota classe de bestia. A jutjar per las noticias adquiridas será probable s'vegi molt concorreguda y ab molts esperansas de realisar transaccion de gran importancia.

Durant lo passat mes de Mars, no ha quedat vacant cap escola pública en aquesta provincia. Unicament s'ha creat la de abdós sexe de las Las Pílas, dotada ab 500 pesetas, que deu provehirse de mestra.

Ha sigut autorisat l'inginyer jefe del servey agrónomich de Barcelona pera que asisteixi al Congrés d'Agricultura que ha de celebrarse a Roma. No se li ha assignat cap retribució.

Per consums se recaudaren en lo dia de ahir pessetas 1168'79.

Un dels aconteximents mes notables d'aquets temps, es l'invent del "Procediment Indio" del apotecari Pascual, exquisit producte que toona ls cabells blancs del color que s'han tingut a la juventut, sens que perjudiqui en lo mes minim la salud, ni taqui la pell ni la roba, reproduceix lo cabell, priva sa caiguda y fa desaparixer completament la caspa.

Se ven en lo Carrer de la Font; número 13

y a las principals Perfumerias y Perruquerias.

Diposit general: J. Uriach y C.^a BARCELONA

FINALMENT ¡OH LECTORS!

Podém anunciar que ha sigut vensut lo terrible mal venéreo y sífilich. Pera details llegeixis en 4.ª plana, "Milagrosos confits ó Injecció anti-venéreo y Roob anti-sífilich CONSTANCI.

D. MANEL DE PEÑARRUBIA

Procurador dels Tribunals

Ha trasladat son despatx a la

cambla de Sant Joan, número 30-3er.

TARRAGONA

Secció comercial

CAMBIS CORRENTS

en lo dia d'ahir, donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner	Paper
Londres 90 d/f	—	—	—
" 60 "	—	—	—
" 3 d/v	—	—	—
" vista.	—	—	—
Paris 90 d/v.	—	—	—
" 8 d/f.	—	—	—
" vista.	—	35'80	—
Aix 8 0/0	—	—	—
Amberes 90 d/v.	—	—	—
Marsella 90 d/f.	—	—	—
" 8 d/v.	—	—	—
" 4 vista.	—	—	—
Perpignan 90 d/f.	—	—	—
" 8 d/v.	—	—	—
Hamburgo 90 d/f.	—	—	—
" 8 d/v.	—	—	—
" vista.	—	—	—

Cambi anterior de Valors locals

	Diner.	Paper.	Oper.
645 Gas Reusense.			
550 Industrial Farinera.			
Banch de Reus de Descomptes y Prestams.			
740 Manufacturerera de Cottons.			
100 C. Reusense de Tranvias.			
27'50 C. ^a Reusense de Tranvias privilegiadas 5 per 100.			
325 Electra Reusense.			
Manicomi de Reus.			

BOLSI DE REUS

Carrer Monterols, 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir.

Interior	75'82	Cubas del 68	—
Colonial	—	Cubas del 90	—
Orenses	33'25	Amortizable	96'76
Norts	61'95	Ob. 5 p ^o Almansa	104'12
Alicants	96'35	Id. 3 p ^o Fransas	59'55
Vitalici V.	—	Id. 3 p ^o Orense	53'62

PARIS MADRID

Exterior — Interior 75'80

GIROS

Paris 35'70 Londres 34'15

TELEGRAMA DE PARIS

Exterior.	87'25
Portugués	31'57
Rie Tinto.	12'53
Norts.	217'—
Alicants.	338'—

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al cantat de tota clase de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paisos.

J. MARSANS ROF Y FILLS

REPRESENTANT, F. CARRÉ GONZÁLEZ

Carrer Santa Ana, 19.

Cotisació a Barcelona a las 16 d'ahir

Interior	75'87	BARCELONA
Amortizable 5 p ^o	96'60	Francs 35'70

Colonial	—	Lliras	34'15
Mercantil	—	MADRID	
Norts	91'90	Interior	75'75
Alicants	96'30	Francs	35'85
Orenses	34'20	PARIS	
Oba. Fransa 2 1/4	59'50	Exterior	87'25
Id. Almansa 5 0/0	104'12	Norts	218'
Id. Id. ayg	—	Alicants	338'

Ordres de Bolsa. Compra y venta al cantat de tota classe de valors. Descompte de cupons. Compra de monedas d'or y bitllets extrangers. Giros sobre Barcelona, Madrid y Paris.

ANUNCIS PARTICULARS

CLÍNICA DE MASSATJE

DE P. DURÁN, METJE-CIRUJIA

Carrer Oset núm. 1, pis primer, cantonada al dela Presó.—Reus.

Ab lo massatje manual y vibratori s'obtenen rápidas y orprendents curacions en las enfermetats següents:

Articulars.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (lumnat,) Luxacions, Fracturas Artritis traumáticas, etc.

Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Euteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Vico), Ataxia locomotriu, Tremolor en las mans dels escriptors, etc.

Generals.—Anemias, Clorossis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Astriccions de ventre y Cálculs renals y hepáticos, etc.

TEATRO CIRCO

La Junta de Govern de la societat "El Circulo," admitirá proposicions pera l'arrendament del Teatro Circo de sa propietat durant la tempora d'estiu que comensará lo quinze del vinent Maig y acabarà al 31 d'Octubre del corrent any. No s'ficsa classe determinada d'espectacles.

Los que vulguin presentarlas tindrán de ferho abans del trenta del corrent mes d'Abril en la Secretaria de la Societat.

La Junta se reserva la facultat d'acceptar la proposició que estimi mes convenient ó reoutjarlas totas.

Reus 8 d'Abril 1903.—Lo Secretari, Joan Odena.

SE VEN

Se cedirá a un preu módich una magnifica casa de camp y aprop de 4 jornals de terra, a mitj hora d'aquesta ciutat. Está plantada de garrofers, olivers y abundant en arbres fruters, posseix pou ab aygua abundant y cinia y sis horas d'aygua setmanals d'una abundant mina.

Los avellaners y demés arbres fruters son plantats de 6, 7 y 8 anys enrere. Pera informes en aquesta Redacció.

AVIS IMPORTANT

Donya Maria Gavaldá Caparó, professora en parts, aprobada per la Real Academia de cirurjia y medicina de Barcelona, ofereix sos serveys a cuantas personas desitjin probar sa inteligencia.

A mes de tindre una gran práctica y notabilitat en parts, s'ha distingit durant molts anys en enfermetats de la higiene de las donas; ciencia atquirida en companyia de diferentas especialistas de Barcelona.

Consulta tots los dias de 1 a 3 tarde Arrabal Robuster, 10, 1er. Reus

B. SANTOS Y VALL

Ofereix sa cooperació activa y formal als catalans, no residents a Madrid, qu'hi tingan ó vulgan establirhi negoci.

Alcalá, 110, 2n. dta.—MADRID.

IMP. CARRERAS Y VILA

SERVEY DE FERROCARRILS
NOU HORARI
LÍNEA DELS DIRECTES

De Reus a Barcelona
Surtida Correu 4'53 matí; arribada 8'34 matí
Expres 7'05 " " 9'14 " "
Mixto 8'41 " " 1'03 trde
Merc. 12'07 " " 8'02 nit.
Correu 2'14 trde. " " 5'24 trde
Mixto 7'14 " " 10'19 nit.

De Barcelona a Reus
Surtida Merc. 5'15 matí; arribada 8'06 trde
" Mixto 6'01 " " 11'30 matí
" Correu 9'47 " " 1'05 trde
" Oms. 12'35 " " 5'32 " "
" Mixto 2'26 trde. " " 7'11 " "
" Expres 7'26 " " 9'38 nit.

De Reus a Saragossa
Surtida Correu 1'35 trde; arribada 8'35 nit.
" Mixto 7'57 " " 6'36 matí
" Expres 9'44 nit " " 3'01 " "
" Merc. 3'36 trde. " " 11'54 nit.
" " 5'32 matí " " 8'51 matí

Dels dos darrers lo primer no mes arriba a Casp y lo segon a Mora.

De Saragossa a Reus
Surtida Expres 1'50 matí; arribada 6'59 matí
Correu 7 " " 2'06 trde
" Mixto 10'05 nit " " 8'11 matí
" Merc. 0'38 matí " " 11'27 " "
" " 6'59 trde " " 10'15 nit.

Dels dos darrers lo primer surt de Casp y lo segon de Mora.

LÍNEA DEL NORT
De Reus a Lleyda
Surtida Correu 8'29 matí; arribada 11'35 matí
" Mixto 6'05 trde. " " 9'57 nit
" Merc. 1'45 " " " "

Lo tren que va col·locat en últim terme no mes arriba a Vimbodí.

De Lleyda a Reus
Surtida Mixto 5'28 matí; arribada 9'29 matí.
Correu 4'05 trde. " " 7'09 trde.
" Merc. 1'39 " " 1'39 " "

Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vimbodí.

De Reus a Tarragona
Surtida Mixto 8'16 matí; arribada 8'45 matí.
" " 9'44 " " 10'18 " "
" Merc. 2'30 trde; " " 3'05 trde.
" Correu 7'17 " " 7'48 " "

De Tarragona a Reus
Surtida Correu 7'45 matí; arribada 8'15 matí.
" Merc. 12'22 trde. " " 1' " "
" Mixto 5'08 " " 5'46 " "
" " 8 " " " 8'38 nit.

FERRO-CARRIL ECONOMIC
DE REUS A SALOU

Servey de trens que regereix desde 1 dia 29 Setembre de 1902.

Sortidas de Reus: al matí 4'10.—10.—A la tarde a las 2'47.—4'15.

Sortidas de Salou: al matí a las 4'56.—11'04. A la tarde a las 5'32 y 7'40.

FONDA Y RESTAURANT D'EUROPA
DE
D. ANTON BARDOY
HABITACIONS Y SERVEYS INMILLORABLES
CARRER DE EN MEDIO, Llançment
CASTELLÓ DE LA PLANA

Companyia valenciana de navegació

LÍNEA REGULAR DE GRANS Y RÁPITS VAPORS ENTRE ESPANYA Y LAS COSTAS DE FRANCIA Y ITALIA
VAPORS DE LA COMPANYIA: SAGUNTO, JÁTIVA, ALCIRA, CABANAL, GRAO, MARTOS Y DENIA
Surtidas fijas y semanals del port de Tarragona pera MARSELLA y GÉNOVA los dimars de cada setmana ab escala quinzenal a LIORNA.

Servey setmanal pera Valencia, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva tots los dijous.—Viatjes extraordinaris a Marsella y Costa de Italia.—Luxosas cambras.—Llum eléctrica

Se atmetpa ssatje y carga a fletes reduïts.—Se atmet carga ab flete carregat y coneixement directe pera New-York, Boston, Nápolis, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, etc., ab trasbord a Génova y Argel ab trasbord a Alacant.

Agent: **DON ROMÁN MUSOLAS**, carrer de Apòdaca, 38.—Teléfono núm. 34.—TARRAGONA

MILAGROSOS CONFITS
ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Mils y mils de celebritats méδικas, després d'una llarga experiència, s'han convenut y certifiat, que pera curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, finix blanc de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, càlculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los extreñiments uretrals (estrechez) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillissimas sondas. no hi ha medicament més milagrós que ls CONFITS ó Inyecciones Costanzi.

També certifiican que pera curar qualsevol enfermetat Sifilitica ó herpética, en vista de que lo Iodo y'l Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la sifilis y herpes, sino que extreu los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fácils de curar. A Salvati mostabzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon éxit d'aquets especifichs; per Cedi del tractament especial ab ell, admet als increduls, lo pago després de curats.

Preu de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos i era'ls qui no vulgan usar inyecciones, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4.

De venta en totas las bonas farmacias.

A Reus: en la de D. Antón Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Doctor Jarpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Drogueria de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.

Consultas, méδικas a Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.ª tots los dijllums, dimecres y divendrés a las 12.

TALLER DE CAMISERIA
DE JOSEPH MARTORELL
MONTEROLS 40.—REUS

Novetats en corbateria, géneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botonaduras, hera camisas, paraigüas, sombrillas, castons, petacas, ciguarreras, carteras, tergeters, moneders, poquillas y elastichs. Agullas pera corbatas. Se fan a mida camisas, calsetots, colls y punys.

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR
DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas; templetas, columnas, reclinatoris, adornos y detalls arquitectórichs y escultórichs pera iglesias, etc.

Imatges de fusta y cartró-pedra de totas midas y models.

PREUS REDUHITS

LAGRESHAM
COMPANIA INGLESA
de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias
FUNDADA L'ANY 1848

Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats
Primas molt moderadas

La Gresham té constituit lo dipòsit exigit per las lleys fiscals vigen's com garantía per los seus assegurats a Espanya.

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA

Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell.

A Reus: dirijirse a don LLUIS DE PEDRO, Plassa de Prim.

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella
SERVEYS DEL MES DE ABRIL DE 1903

LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA
Sortirà de Barcelona lo 21 d'Abril directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y ràpit vapor francés

ALGERIE

Consignataris a Barcelona, Ripol y Companyia., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

APERITIU-CORROBORANT
Tónich-febrífugo

THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P.
BARCELONA

Única casa productora pera la exportació a América

LOT

SE PREN ab aygua, ó pur: abans de menjar com aperitiu; després com digestiu.

Demanis en tots los cafés, ultramarins, casinos, confiterias, etc.

Los pedidos, aixíper Espanya com pera América, denhen dirigirse a The Cosmo S. en C. y de C. en P.—BARCELONA.

Agent General a Reus, Joseph Martorell, S. en C. Carrer Monterols número 30.

ELIXIR VERDI
Estómaga fígado
CALCULOS BILIARES

THE COSMO S. EN C. BARCELONA

Certificat núm. 9.909
Don Joseph Muñoz, Metge Titular de Vergel, districte de Denia.

Certifico: Que desde fa dos meses vinch formulant l' Elixir Verdi, havent obtingat molt favorables resultats, especialment en una dona casada de non que venia sufrint una pertinax gastralgia, conseqüencia de lo qual havia experimentat digestions difícils, pérdida de forsas, continúu estreñiment y constans desvaueixements.

Ab l'ús de tres pots d' Elixir Verdi he observat tan gran millora que, pot dirse, está ja completament bona.

Lo que tinch lo gust de comunicar pera satisfacció de vostés y estimul dels pacients.

Joseph Muñoz, metge cirurgiá.

Se ven en totas las farmacias
PREU 2 PESSETAS

Agent general a Reus, Joseph Martorell, S. en C.—Carrer Monterols núm. 30.

MÁQUINAS SINGER PERA COSÍ

SUCURSAL a Tarragona
Demanen lo cataloch ilustrat que ts dona franch

SUCURSAL a Tortosa
Recomaném la máquina bobina central pera treballs artístichs y us doméstich.

Rambla de S. Joan 11.

SUCURSAL A REUS MONTEROLS 40
No equivocás, Monterols 40!